

Navdanya is een netwerk van Indische boeren die kiezen voor traditionele landbouwgewassen en biologische teeltwijzen. Dit project van de internationaal bekende wetenschapster en milieuactiviste **Vandana Shiva** wil de lokale voedsel economie versterken zodat de vernietigende krachten van de globalisering weerstaan kunnen worden.

Navdanya: Indische boeren herontdekken hun roots

In India wordt nog maar een handvol soorten rijst geteeld, terwijl er ooit 50.000 soorten moeten geweest zijn. „Als een ras eenmaal uitgestorven is, is het voor altijd verloren”, vertelt **Vinod Bhatt** van *Navdanya*. „Wij proberen te redden wat er te redden valt door het zaad van de oude soorten te verzamelen en te bewaren.” De organisatie heeft al bijna vierhonderd verschillende rijstsoorten over heel India kunnen verzamelen. „Elk jaar vinden

onze medewerkers er een aantal bij.” Grote boosdoeners zijn de multinationale zaaigoedconcerns. „Ze willen ons afhankelijk maken van hun genetisch gemanipuleerde zaaigoed”, zegt Vinod Bhatt. „Ze beloven de zaaigoedhandelaars een hoge commissie voor het zaaigoed. De handelaars op hun beurt beloven de boeren een overvloedige oogst indien ze deze hybride rijst aanplanten.” Maar voor de boeren is het hybride zaaigoed eerder een

vloek dan een zegen. „Het zaaigoed is zeer duur. Het is zo gekweekt dat voor de teelt dure meststoffen en pesticiden nodig zijn. Maar dat beseffen de boeren pas als de rijst al uitgezaaid is. Ze moeten zich in de schulden steken om de chemicaliën aan te kopen. En als ze er eenmaal mee begonnen zijn, moeten ze er elk jaar meer van gebruiken om toch nog iets te kunnen oogsten. Daardoor steken de boeren zich steeds meer in de schulden. In India hebben al dui-

zenden boeren zelfmoord gepleegd omdat ze geen uitweg meer zagen.“ Veel boeren komen naar *Navdanya* als ze vaststellen dat hun veld niet meer rendeert. „Bij ons krijgen ze zaaigoed en werktuigen om opnieuw te beginnen.“

Geld voor cursussen

Navdanya verkoopt biologisch gekweekte rijst van 250 aangesloten boeren aan de eerlijke handel. Voor *Navdanya* is de rijst biologisch als de velden minstens drie jaar lang niet met chemicaliën behandeld werden. Zo lang duurt het vooraleer de gifstoffen uit de aarde verdwenen zijn. Het geld dat de eerlijke handel betaalt, is de belangrijkste bron van inkomsten van de organisatie. „Daarmee organiseren we cursussen voor de boeren, gaan we verder op zoek naar oude rassen en lichten we de boeren in over de manipulatie van de zaaigoedconcerns“, zegt Dr. Bhatt.

Meer verdienen, minder uitgeven

Boer **Bhardwaj** (58) en zijn gezin moeten hard werken. Toch is hij een tevreden man. Zijn rijstveld is maar één hectare groot, maar dat is genoeg om zijn vrouw, zijn drie kinderen en zijn moeder te onderhouden. Bhardwaj verkoopt zijn oogst via *Navdanya* aan de eerlijke handel. „Ik krijg nu tien procent meer voor mijn rijst. De organisatie heeft mij geleerd hoe ik compost moet aanmaken om een natuurlijk pesticide te verkrijgen waarmee ik schimmelinfectie van het zaad kan bestrijden. Ik heb ook geleerd om mijn veld te beplanten met verschillende soorten plantgoed, zodat de grond niet eenzijdig uitgeput raakt.“ Sinds Bhardwaj zijn rijst biologisch teelt, heeft hij veel minder onkosten. Hij spaart geld omdat hij geen chemische meststof-

Vandana Shiva: “Industriële landbouw pleegt genocide op boeren.”

Vandana Shiva is directeur van de *Research Foundation for Science, Technology and Ecology* in New Delhi en oprichtster van de geweldloze boerenbeweging *Navdanya*. Als internationaal voorvechtster van een lokale voedsel economie die de biodiversiteit ten goede komt, is ze één van de iconen van de andersglobaliseringsbeweging. Ze schuwt daarbij de confrontatie met de grote bedrijven en hun politieke vertegenwoordigers niet: “Industriële landbouw vertaalt zich ook in economische oorlogsvoering tegen de armen. Honger is in de Derde Wereld proportioneel meegegroeid met de verspreiding van industriële landbouw en de globalisering van de handel in exportgerichte voedselgrondstoffen. Dit is geen toeval.” Of ook: “Globalisering heeft de dood van de democratie nodig. De crisis waarin de democratie verkeert door de globalisering komt voort uit een overtuiging dat mensen en hun rechten niet tot het hart van de democratie behoren. De geest die wordt geschapen door de economische globalisering heeft twee belangrijke blinde vlekken - het kan de mens niet zien en het kan de natuur niet zien, en uiteraard kan het de innige band tussen de mens en de natuur niet zien. (...) Terwijl we onze ecologische en sociale gemeenschap op het platteland vermorzelen, verhogen we onze aandrift tot geweld en verminderen ons gevoel voor medelijden en mededogen. Het is in de dagelijkse ontmoeting tussen de soorten dat we onze beste lessen leren in diversiteit en democratie.” Via de *Navdanya*-beweging rapporteert zij over de verbanden tussen massale zelfmoord onder de Indische boeren en de monopolies en genetische manipulatie in de zaaigoedsector, de subsidieregelingen en vrijhandelsakkoorden op maat van de agro-industrie, privatisering van gemeenschapsgronden voor de productie van biobrandstoffen en het overnemen van de voedselverdeling door transnationale retailers. Haar beweging werd wereldberoemd met de strijd (en uiteindelijke overwinning) tegen de eigendomsrechten die het Texaanse *RiceTec Inc.* claimde op de van oorsprong Indische basmatirijst. Ophefmakend waren ook de ‘Quit India’-campagnes tegen de frisdrankgiganten *Pepsi* en *Coca Cola*. www.navdanya.org

© WHOLESOME GOODNESS PRODUCTIONS

fen en pesticiden meer moet aankopen. En hij bespaart op dokterskosten omdat hij niet langer last heeft van huidziekten, hoge bloeddruk en ademhalingsproblemen. „Onze voorouders teelden generaties lang op biologische manier. Met hulp van *Navdanya* hebben we dit opnieuw kunnen aanleren. Met het geld dat we daarmee verdienen, en vooral met het geld dat we op die manier besparen, hebben we een nieuw huis kunnen bouwen. Nu leven we niet meer in een lemen hut maar in een echt stenen huis.“

In de wereldwinkels van *Oxfam* kunt u terecht voor *Navdanya*-producten: Biobasmatirijst (500 g, € 2,79) en dezelfde rijst als ingrediënt van het *Oxfam Fairtradebier Bolivar* (blond of bruin, 33 cl, € 0,98).

Fair Trade

Eerlijke handel groeide uit het besef dat de voordelen van de groeiende internationale handel op een onrechtvaardige manier verdeeld zijn. De eerlijke handelsbeweging zorgt voor een solidaire handelsrelatie tussen Noord en Zuid. In het Zuiden ontvangen kleine en middelgrote producentengroepen een directe en rechtvaardige prijs en krijgen zo toegang tot de exportmarkt. Om als eerlijk handelsproduct te worden bestempeld moet het product aan verschillende soorten criteria voldoen. Die criteria hebben betrekking op het democratische karakter en de participatieve structuur van de coöperaties. Andere criteria omvatten het uitbetalen van correcte lonen, de garantie van vakbondsvrijheid en het voorzien van behuizing waar nodig. Op plantages en in fabrieken moeten ook minimumcriteria voor gezondheid, veiligheid en milieu vervuld zijn. Het *Max Havelaar Keurmerk* staat voor producten die aan de internationale criteria voor eerlijke handel voldoen. Het keurmerk is de Fair Trade garantie voor koffie, thee, chocolade, sap, wijn, suiker, rijst en honing. Om die garantie te geven, laat *Max Havelaar* de hele weg die een product aflegt, van bij de boer tot in de winkel, streng controleren.

www.fairtrade.be